

Του Απόστολου Α. Πιερρή

ΤΟ ΗΓΕΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΟ ΚΡΑΤΑ ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΟ ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΤΟ ΕΛΕΓΧΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΤΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΕΙ.

Καλύτεροι καινόνες είναι οι λιγότεροι και φυσικότεροι

Ενα τεκνητό, κλειστό, αυστηρό σύστημα ανθρώπινης δραστηριότητας οδηγείται με φυσική αναγκαιότητα στην διαφθορά, την αναποτελεσματικότητα και την υποβάθμιση. Η ποιότητα και ποσότητα της παραγωγής του πλείονος συνεχώς δραματικά, αφού η ενέργειά του καταναλώνεται στις εσωτερικές τριβές που αντιπροσωπεύουν οι περιορισμοί της ελευθερίας κίνησής του. Ένα τεκνητό, κλειστό σύστημα καταλήγει αναγκαστικά σε μόνιμη ύφεση και επισταμένη αήθεια. Ένα υπερελεγχόμενο σύστημα μεγάλου βάρους κανονιστικού είναι συνεχώς καταδικασμένο να νοσηρότητα και αποτυχία. Η ημέρα της κρίσεως θα έλθει αργότερα ή νωρίτερα μπροστά του και πάνω του. Γιατί η φύση τιμωρεί την τεκνηρότητα. Η ελευθερία δεν είναι ιδανικό: είναι νόμος της πραγματικότητας. Ο αυστηρισμός καταβυθισμός της ανθρώπινης δραστηριότητας είναι Ευρωπαϊκή ιδεολογία: είναι ουτοπική φαντασίωση.

Αυτοί είναι κοσμικοί νόμοι μαθηματικής βεβαιότητας και απλότητας ιστορικής επικύρωσης. Δύο, και μόνον δύο, διέδοδο υπάρχουν για ένα τέτοιο σύστημα καταβυθιστικής της ανθρώπινης δραστηριότητας. Πρώτον να αναδομηθεί εγκαιρίως, αποπνικασώντας τους ελέγχους του κανονιστικού και τους βαρές θεσμούς του και τις οφθαλμικές αυστηρότητες του. Η αναδόμηση αυτή σηματοδοτεί μια αναζωογόνηση θεραπευτική της αρρώστιας του συστήματος. Ο τόνος ανεβαίνει, και οι φυσικές αυτοθεωθετικές ενός απελευθερωμένου συστήματος μεγιστοποιούν την απόδοσή του και βελτιστοποιούν το έργο του. Οι κανονιστικές δομές του θα καθορίζονται από την ανάγκη λειτουργικότητας της κοινωνίας και όχι αντιστροφώς. Βεβαίως υπάρχει ένα τίμημα να πληρωθεί γι' αυτήν την αναδόμηση: οι ριζικές διαρθρωτικές αλλαγές, τόσο βαθιές ώστε να είναι κοινές να απελευθερώσουν το εγκλωβισμένο δυναμικό της κοινωνίας, έχουν αναγκαστικά ένα κόστος. Γιατί στην τάξη της φυσικής δικαιοσύνης κάθε λάθος πληρώνεται - όσχετα αν είναι εκούσιο ή ακούσιο. Και ένα κλειστό, αφύσικο, αυστηρό σύστημα ανθρώπινης δραστηριότητας είναι κεφαλαιώδης σφάλμα: είναι αμαρτία, δηλαδή αποτυχία του στόχου. Ο χαρτόστενος σύμβουλος στο ηγετικό κατεστημένο ενός νοσηρού καταβυθισμένου είναι αυτός που του ψιθυρίζει ότι μπορεί να αποφύγει το κόστος του θεμελιώδους λάθους του, του εγκλωβισμού δηλαδή της κοινωνικής δημιουργικότητας η οποία βασίζεται στην στομική αυτοπροσώπηση, μέσω της πείρας ενός κλειστού συστήματος κβάζοντας προστάσεις, και πραγματικό εννοιαστικό.

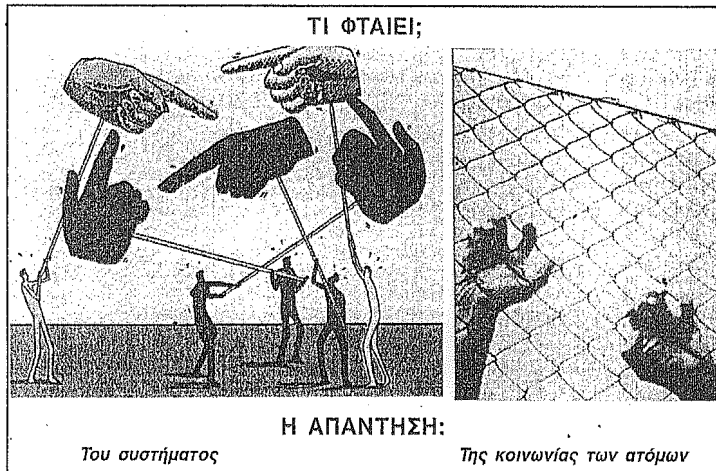
Η καταστροφική συμβουλή προς το ηγετικό κατεστημένο ενός κλειστού συστήματος, ότι μπορεί να επιβιώσει επιλογές, με πονηριά και "καταστολή", να αποφύγει την αναγκαστική αποτυχία του βρίσκεται ειδικό αυτό στο ιδιότελες συμφέ-

αν δεν χρειάζονται ριζικές διαρθρωτικές αλλαγές, το ηγετικό κατεστημένο δεν κινδυνεύει. Έτσι είναι εξαιρετικά δύσκολο στην πραγματικότητα, όσο και εάν είναι ευκαίριο, να ξεκινήσει η θεραπεία της νόσου ενός καταβυθισμένου συστήματος από το ίδιο το ηγετικό πολιτικό κατεστημένο. Χρειάζεται ταυτάρνηση και υψηλό δείκτη έλλογης δύναμης για να ξεκινήσει τις "τομές και καύσεις" που κάθε θεραπευτική αγωγή απαιτεί πάνω στο ίδιο σου πρωτότυπο το σώμα. Εάν μπορεί να γίνει καθόλου αυτό, μπορεί να γίνει ευκολότερο στα πρώτα στάδια της παρικής, όταν η διαφθορά, η αναξιοκρατία και η αναποτελεσματικότητα δεν έχουν διαποίσει το ηγετικό πολιτικό κατεστημένο στην ολότητά του.

Σε προχωρημένη φάση παρακμής το πολιτικό ηγετικό κατεστημένο είναι σπανιστά ικανό να κάνει την επανάσταση της απελευθέρωσης των ανθρώπινων αυστημάτων που χρειάζεται απειλημένη να κοινωνία. Είναι ακόμη και δύσκολο να ξεκινήσει και η διαδικασία της απελευθέρωσης από κάποιο αναπάντεχο υγιές ή αυτοεξυγιαζόμενο τμήμα του κατεστημένου αυτού. Η πολιτική εξουσία συστημάτων σε κατάσταση καταλη-

Το άμεσο πρόβλημα της Ελλάδας είναι πρόβλημα θεσμικού θάρους και πολιτικής εξάρτησης.

κτικής ασθένειας είναι ο βασικός παράγοντας της καθεστωτικής ανωμάλιας τους. Τον μηχανισμό βάσης του οποίου δρα ο παράγων αυτός για την διαίωση του τέλματος, τον έχω πολλές φορές περιγράψει. Πολύ απλά: ρόλοι και πόροι σε ένα καταβυθισμένο σύστημα βαρέας και αφύσικου κανονιστικού της στατικής πρωτοβουλίας διαβρώνονται από την πολιτική εξουσία και δεν κατακτώνται μέσα από την ανταγωνιστική διεκδίκηση μιας ελεύθερης αγοράς. Αλλά για αυτόν ακριβώς τον λόγο τείνουν να κλείσουν και οι δρόμοι ριζικών διαρθρωτικών αλλαγών που θα ξεκινούσαν από την ίδια την κοινωνία των ατόμων ερήμην της πολιτικής εξουσίας του Κράτους, που θα σπάζονταν από ανεξάρτητες κινήσεις στους διάφορους τομείς της συλλογικής ανθρώπινης δραστηριότητας. Η de facto εξάρτηση π.χ. της πολιτιστικής, ακαδημαϊκής και εκπαιδευτικής λειτουργίας από το πολιτικό κατεστημένο - εξάρτηση που επιβάλλεται από τον θεσμικό καταβυθισμό του κλειστού συστήματος στην σφαίρα αυτή της ανθρώπινης δραστηριότητας - κάνει εξαιρετικά δύσκολη, αν όχι αδύνατη, μια καθαρική και ανανεωτική δράση του πνευματικού παράγοντα μέσα στην νοοσύνη κοινωνία. Η ένοχη σιωπή του πνευματικού κατεστημένου στην Ελλάδα για την σήψη της χώρας και την κατάντια της κοινωνίας είναι εκ-

Του συστήματος

ΤΙ ΦΤΑΙΕΙ;
Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ:
Της κοινωνίας των ατόμων

Το μόνο ενότιο από μερικές υποτιμήσεις κορώνες εθνικισμού.

Το ίδιο συμβαίνει και με τον οικονομικό τομέα. Το ίδιο και με τον θρησκευτικό, το ίδιο και με τον τομέα της πληροφορίας και με κάθε άλλο. Η διαπλοκή και φιλική της πολιτικής εξουσίας, με λίγα λόγια, μέσα στο περιεχόμενο της κάθε εδούς ανθρώπινης δραστηριότητας (διαπλοκή επιτυγχάνομενη μέσω του βαρειού κανονιστικού πλαισίου καταβυθισμού και ελέγχου) εξουθενώνει με τον ένα ή άλλο τρόπο και κάθε πιθανή αποφασιστική ενέργεια υγιών δυναμικών στους τομείς αυτούς ανθρώπινης δραστηριότητας προς απελευθέρωση του συστήματος. Παρόλα αυτά, όπως έχω πει, η ευθύνη, υπό τις σημερινές μέγιστες συνθήκες παγκοσμιοποίησης, των δημιουργικών οικονομικών ιδιαιτεροτήτων για την δρομολόγηση εκ των κάτω, μέσα στο δυναστεύμενο σώμα της κοινωνίας των πολιτών, απελευθερωτικών εξελίξεων των συστημάτων της ανθρώπινης δραστηριότητας στη χώρα - η βαριά ευθύνη αυτή είναι αποφασιστικής σημασίας.

Δύσκολο λοιπόν το πράγμα σε ένα νοσηρό σύστημα. Το κόστος της απελευθέρωσης ανεβαίνει με την πάροδο του χρόνου. Είναι σαν τον καρκίνο: όσο νωρίτερα διαγνώσκει και προβλέψει, τόσο καλύτερα. Η οδύνη της θεραπείας ενός αρρώστου συστήματος αυξάνεται συνεχώς. Και αυτό σε ένα διεθρομένο ηγετικό κατεστημένο (που κυρίως θα γίνει από τα αποτελέσματα της θεραπείας) είναι ανασταλτικός παράγοντας για τη σωστή αντιμετώπιση του προβλήματος.

Τι θα γίνει επομένως, όταν μια χώρα έχει μια σε αυτήν την τροχιά της σήψης, τον φαύλο κύκλο της παρακμής ενός τεκνητού, καταβυθισμένου συστήματος, και δεν μπορεί να βγει με ένα έγκαιρο, οδυνηρό αλλά απαραίτητο, απελευθέρωση και αναδόμηση; Πρώτον, το ηγετικό πολιτικό κατεστημένο θα περνάει εναλλάσσόμενες φάσεις χαλάρωσης και επίταξης του ελέγχου που ασκεί στην κοινωνία. Λοιπόν θα αφήνεται στον νοσηρό κοινωνικό αυτοματισμό ενός κλειστού συστήματος (διαπλοκή, διαφθορά, διανομή, διαμεσολάβηση

σπασμωδικά βαρύτερους κανονιστικούς και αυστηρότερους ελέγχους και απαγορεύσεις μέχρι γελοιοποίησης. Όταν η υπάρχουσα σήψη φθάσει στην επιφάνεια σαν κοκκοσμία, το ηγετικό πολιτικό κατεστημένο θα διεγείρεται σε νευρωτική έκρηξη αυστηρότητας - τάχα για να περιορίσει την διαφθορά και στην ουσία για να ελέγξει την αποκάλυψή της και για να συγκρατήσει την υπαυδονότητά του για αυτήν. Ανέλθω στο προηγούμενο άρθρο μου ότι ακόμη και καλοπροαίρετες προσπάθειες διόρθωσης της κακοδιακυβέρνησης ενός διαλυταρνού συστήματος καταβυθιστικού, κλειστού συστήματος χωρίς την ριζική απελευθέρωσή του, είναι καταδικασμένες σε αποτυχία. Δεν υπάρχει καλός παρεμβατισμός, καλός καταβυθισμός, καλός κανονιστικισμός της ανθρώπινης δραστηριότητας, ώστε να διορθωθούν με αυτόν τον τρόπο οι κακές ακραίες τους. Κάθε περιορισμός της ελευθερίας κίνησης ενός συστήματος απλώς αυξάνει το κόστος της παραβίασής του (οι αρχαίοι το ήξεραν ο Adam Smith το ξαναεπακούσαμε). Είναι βαρύ κανονιστικό πλαίσιο, είτε εφαρμοσθεί αυστηρά είτε όχι, παραλύει την νόμιμη δραστηριότητα σε όφελος της περιήγησης "παροδραστηριότητας". Επιπλέον εισάγει αυστηρότητα διαφθορά στο σύστημα. Επειδή δε η αυστηρή εφαρμογή του είναι αδύνατη για μεγάλο διάστημα αφού ο κανονιστικισμός είναι αρρώσος, αυτό που επικρατεί τελικά είναι μια χαλαρότητα (διακοπή) κατά καιρούς από έκρηξη επιλεκτικής αυστηρότητας (που καλλιεργεί υποκρισία, κυνισμό και σήψη. Αυστηρή τήρηση των κανόνων είναι δυνατή και παραγωγική μόνον όταν το κανονιστικό πλαίσιο είναι ελαφρύ και φυσικό, χωρίς πολλές και βαριές απαγορεύσεις.

Δεύτερον, το πολιτικό ηγετικό κατεστημένο μιας χώρας σε φάση συστημικής παρακμής, θα προσπαθήσει να παρατείνει την κατάσταση σήψης με τεκνητές διαγνώσεις. Τέτοιες είναι οι εθνικιστικές εξάψεις. Τέτοιες είναι τα κοραγιαζοδικά διάφορα τελών αυτοδύεργων και αυτοϊκανοποίησης που βλέπουμε έντρομοι κατά καιρούς σε αυτήν την δύστυχη χώρα. Τέτοιες είναι τα άχρηστα μεγάλα έργα βιτρίνας,

ρότερα το φαινόμενο παρατηρείται στην οικονομία: γιατί το χρήμα έχει την σκληρότητα της πραγματικότητας - ματώνει όσους συγκρουσθούν μαζί της. Έτσι, για να καλυφθεί η δυσλειτουργία της πραγματικής οικονομίας γίνονται συνεχώς ενέσεις χρηματοπιστωτικές. Στην σύγχρονη Ελλάδα οι ενέσεις αυτές παίρνουν την διπλή μορφή και εισροών από την Ευρωπαϊκή Ένωση (επιδοτήσεων, πακέτων, ταμείων συνοχής και τέτοιων ψευδυνίμων) και γιγαντιαίου χρέους. Υψηλό χρηματοπιστωτικό επίπεδο με μικρή απόδοση της πραγματικής οικονομικής μηχανής είναι ο ορισμός και η παμπασιμία μιας οικονομικής φούσκας. Και οι κάθε λογής φούσκες σε κάποια στιγμή σκάνε, σύμφωνα με την οδυώδη λογική της πραγματικότητας, που κανένα πολιτικό ηγετικό κατεστημένο δεν μπορεί να διαπλύνει και διαφθείρει.

Ενώ λοιπόν το πολιτικό ηγετικό κατεστημένο λαμβάνει τις εισροές και προκαλεί τον δανασμό θεωρητικό για να εξασφαλίσει κάπως το κόστος των ριζικών διαρθρωτικών αλλαγών απελευθέρωσης του κλειστού του καταβυθιστικού συστήματος, στην πράξη χρησιμοποιεί την εξωτερική (ως προς το σύστημα και την παραγωγικότητά του) βοήθεια αυτή όχι για να απελευθερώσει το σύστημα αλλά για να το διατηρήσει στον κλειστό καταβυθισμό του: οι νέοι αυτοί πόροι και οι ρόλοι που θα τους διαχειρισθούν διανέμονται και πάλι από την πολιτική εξουσία και δεν κατακτώνται με ανταγωνισμό σε ελεύθερη αγορά. Καμία διαρθρωτική στρέβλωση δεν αίρεται. Αντιθέτως άλλοι μηχανισμοί καταβυθιστικού ελέγχου αντικαθίστουν άλλους - και οι νέοι είναι συνήθως βαρύτεροι. Έτσι η πολιτική εξουσία προκαλεί παράταση της κρίσης για να επιβιώσει. Πολύ κακό για τη χώρα. Και πολύ κακό για τους πολίτες, για κάθε δημιουργικό και υγιές στοιχείο της κοινωνίας. Και πολύ κακό για το ικανό οικονομικό δυναμικό. Χρειάζεται να γίνει σαφέστερο το θέμα;

Δυστυχώς για μια χώρα, της οποίας το ανάλογο πολιτικό ηγετικό κατεστημένο δεν εννοεί πραγματικά να απελευθερώσει το σύστημα της κοινωνίας της, οι

πολύ σπινέντα το ηγετικό πολιτικό κατεστημένο στην τεκνητή συντήρηση του status quo, όσο πιο πολύ παρατείνει την αγωνία της σήψης, τόσο ακριβότερο θα είναι το τίμημα που όλοι θα πληρώσουμε όταν η μεγαλοφούσκα του κλειστού, καταβυθιστικού, ανελεύθερου, αυστηρού συστήματός μας σκάσει. Και θα σκάσει αναπόδραστα. Γιατί αυτός είναι ο νόμος της πραγματικότητας: να αποκαθίσταται πάντοτε τελικά η φυσική τάξη. Και η φυσική τάξη είναι τάξη ελευθερίας, δημιουργικότητας και αξιοσύνης, όχι κανόνων, αυστηρότητας και καταστολής. Και ο νόμος της πραγματικότητας είναι ο μόνος πραγματικός νόμος της δικαιοσύνης. Και η δεύτερη ελπίδα μιας χώρας (όταν το ηγετικό πολιτικό κατεστημένο της δεν αναλαμβάνει την πρωτοβουλία για την άμεση απελευθέρωση των συστημάτων, και όταν τα δημοκρατικά τμήματα της κοινωνίας δεν επιβάλουν αυτήν την απελευθέρωση όσο γίνεται γρηγορότερα εκ των έσω, πράγμα που αποτελεί την πρώτη και κύρια ευθύνη) η δεύτερη ελπίδα δυστυχώς είναι να συμβεί η τελική κρίση το ταχύτερο δυνατόν ώστε να μειωθεί στο ελάχιστο δυνατό η αναπόφευκτη καυσούρα.

Κάθε περιορισμός της ελευθερίας και κάθε αφύσικη αυστηρότητα απλώς αυξάνουν το κίνητρο και το κέρδος της παραβίασής των

Στην κατάσταση που ανέλυσα παραπάνω ευρίσκεται η Ελλάδα σήμερα. Ύψηνται για την κατάσταση αυτή εξ ορισμού είναι η πολιτική εξουσία. Είναι φορέας η παραβίασής, αυτές τις ημέρες ειδικότερο, προσπάθεια σύγκρουσης μεταξύ νομικής και πολιτικής ευθύνης. Η πολιτική εξουσία είναι απολύτως υπεύθυνη για το κανονιστικό πλαίσιο της ανθρώπινης δραστηριότητας και για τον τρόπο εφαρμογής της. Η ανικανότητα της προκύπτει μεγαλειότητα.

Όσο για μας τους πολίτες - άτομα αυτής της χώρας, καιρός να κατανοήσουμε ότι δεν χρειαζόμαστε προστασία, γιατί το αντίτιμή της είναι εξάρτηση και καταβυθισμός και υπερέλεγχος. Και αυτό αντιστρατεύονται την ελευθερία δράσής μας, που είναι προϋπόθεση για την μέγιστη αυτοπραγμάτωση μας, που είναι ο σκοπός της ύπαρξής μας. Μόνη πραγματική εγγύηση για το άτομο είναι η δημιουργικότητά του σε ένα ελεύθερο, ανοικτό, φυσικό σύστημα όπου θα πάει όσο μακριά μπορεί. Το σκάκι είναι ένα περιβάλλον παιχνιδιού να το παίζεις, αλλά οι κανόνες του είναι εξαιρετικά λίγες και απλές. Βεβαίως προκύπτει αυστηρότητα γιατί κανόνες δεν σβένονται ότι εμποδίζεται από αυτούς να παίζει όσο επιδέξια μπορεί. Έτσι είναι τα φυσικά συστήματα. Έτσι είναι το φυσικό σύστημα. Έτσι είναι το σύστημα που θέλουμε εδώ και τώρα.